

המור השביעי

סייג וטעמו

שענין מותם של צעירים אלה משמש עילה לתמונה שבה אנו רואים את הצעירה הגלוית אליהם פורשת מן הח" בורה, בעת המסע, כדי לטבול בנחל חזיא מתערטלת קמעה קמעה לפי מ" טב אומנות הסטריפטיס, אוחה שעה נעשה הסרט פסול לא מפני שהוא מערער חלילה על מוסכמות אלא מפני שטראגדיה מוכרת ומוגדרת של דם ומות נעשית כאן אמצעי ומסגרת להופעות של מועדון לילה.

ד.

משום כך אולי מופרכים קצת דבריו הגלגלים וחדורי רוחיהחופש של בעל מאמר הסניגוריה ב"דבר". הקובע כי אף שהוא לא ראה סרט זה הריהו בטוח כי "הצנזורה מצווה הסעם להת" כחש אפילו לכאבם של הורים שכולים ולומר לא לתובעי איסורו של הסרט". לדברים אלה ולדומים להם במאמרים אחרים, על "כאב פרטי" של קרובים שאסור לעשותו עילה לפסי לת יצירה אמנותית, ראוי אולי בכלי זאת להעיר משהו: גם אילו היה סרט זה מנותק מכל קשר עם זרותם הרי דודה של הנפלים, הרי יתכן שכוונם, במדינת ישראל, שתיים עשרה שנה אחרי מלחמת השחרור ושנים אחדות אחרי קרבנם של נופלי פעולות התג" מול ומערכת סיני והקרבות שאחריהם, במדינת ישראל זו, עוד אין בכל זאת ענינם של הורים שכולים ענין פרטי כל כך, ועוד יש בכל זאת להביאו בחשבון אפילו במקום שעי קרון חופש הדמיון וחרות היצירה חלים עליה. לא כל שכן, כאמור, לגבי צנפה קולנועית זו שהעיקרון הקובע לגביה צריך להיות בראש ובראשונה עיקרון הרתיעה והסלידה האינסטינקטיבית מפני מעשה שאין בו מיסוד חוקיה האלמנטריים של חברה בעלת תרבות.

בעל המאמר ב"דבר", הכותב כי הוא מוכן להניח מראש שסרם זה מסלף את דמותם ומניעיהם של ההולי כים לפטרה ואף על פי כן מצווה הצנזורה לאשר את הצגתו. — בעל אותו מאמר, כך יש לשער, היה קם בכל זאת להגן על עצמו מפני אישור כזה- אילו היה נוצר למשל סרט על עתונאי מסויים אשר הכל היו מכירים בו את ד. הורוביץ ואילו היה הסרט — על אף ההודעה על חבד ש"אין קשר" וכי — נאחו בדמיוחו שלו ומסלף אותה ומניף את "מניעי הליכותיו" וכיוצא בזה. יש לשער כי אף המועצה לביקורת סרטים, שאישרה את "חולות לוחטים" היתה מתקשה הרבה יותר לעשות זאת אילו סופר בו למשל על חברי ועדה מסויימת אשר הכל היו מזהים אותם עם חברי המועצה לבי קורת ואילו היה אותו סרט מתבל את דמותם ואת "מניעיהם" בתבליני יוף ואיולת, העובדה שהאנשים הצעירים, אשר סרט זה עשה את דמם מותר לתיפלות שלו, אינם יכולים להגן על עצמם. — עובדה זו אינה סותרת לא עתונאים דוגל"חופש ולא מועצות ציר בוריות מן החובה לעשות זאת במי קומם, על כל פנים אין היא פוטרת מן החובה הזאת את הציבור אם זר שני נכונים ודעתו אינה מבלבלת עלי.

ה.

אין אני מתכוון לפרש כאן בסרט" רוט טעם נוסף, טעם מיוחד שבמיוחד, של היות סרט זה "קוררוקציה" יש ראלית גרמנית. סרט שבו סיפור מותם של צעירים יהודים מצולם בידי גר" מנים, נסתפק בטענות של אהר "מעשה היצירה". המועצה לביקורת סרטים אישרה, כאמור את הסרט הזה ומשונה שחברי המועצה, שעה שאתה פונה אליהם בענין זה, אומרים כי הם מכירים בעצם בצדקת הסענות שכנגד, אלא שכתב הסמכות שלהם אינו חל על מקרה כמו זה. הם מוסמכים להי טיל איסור — כך הם טוענים — על סרטים שסימנם אלימות, או פורנו גרפיה או פגיעה במעצמה זרה, ובכל זאת אין הם רואים זכות לעצמם לדחות סרט שיש בו גם אלימות לגבי טיבם ומותם של אנשים צעירים שאין לטעות כזוהתם, ויש בו, גם שרירות לב וזיוף כפשוטו, שאינם סר כים מפורנוגראפיה, ויש בו פגיעה, אמנם לא במעצמה זרה, אלא ביסודי החובה האזרחית האלמנטארית לשמור על חוקי היגיינה ציבורית, רק חבר אחד של המועצה — הוא היים גורי — הביע דעתו, בכל התוקף ובכל החריי פות נגד אישורו של סרט זה, אך דעתו נדחתה מפני דעתם הקודמת של השאר. החלטת האישור של המועצה לביקורת סרטים היא החלטה פסולה. המועצה צריכה להתגבר על כל חישרי בי פרסטידיה — אם הללו קובעים לגי ביה — ולחזור בה מהחלטה זו. שאם לאו אין היא ממלאה את תפקידה היי סודי והטבעי.

ואשר לעקרונות חופש הדעה והיציר רה — מי שעקרונות אלה הם לו ייצר טבעי ונכון צריך להתייחס אליי הם "חס" ח"י וטבעי, יחס ישר ואמיץ המשלב אותם בתוך רקמתו המפורטת והחיה של העולם ואינו רואה אותם כאלילים מאובנים שהסגידה להם נעי שית מיכאנית, כמין רפלקס של פחד מפני "מה יאמרו". ענין נלעג ומזיק הוא לפעמים לעשות את ערכם של עקרונות נעלים חומתימגן לתחום שהוא היפוכו של כל ערך והיפוכו של כל עיקרון.

א.

הסענות הנמרצות שבאו בעתונות נגד הסבורים שיש לאסור את הצגתו של הסרט "חולות לוחטים" הן טענור תיהם של אנשים המניחים שבכך הם קמים להגן על עקרונות חופש הדעה וחרות היצירה האמנותית. אנשים אלה חוזרים וטוענים כי אין להטיל איסור על ילדי רוחו של יוצר רק משום שתפיסתו לגבי ענינים וקנינים מסויי מיס אינה הולמת את התפיסה המ קובלת. צנזורה אינה שופט אמנותי קובע, למשל, ד. הורביץ במאמר שנדי פס השבוע ב"דבר" והוא מוסיף ומזי כיר לנו כי "סיבלנות וחופש רוחני נבחנים דווקא כאשר מישהו פוגע בערך מקודש כלשהו ומדריך את מנר הת צפרי הנפש".

אלה הם דברים נכוחים ונכונים. הם אפילו כה נכוחים ונכונים עד כי אפי שר להצהירם באופן אבסומאטי אף בלי לראות את היצירה שהם צריכים לחול עליה. לא לשוא טוען בעל המאמר ב"דבר" — ובכך עמדתו אפיינית לכל המלמדים סניגוריה על "חולות לוחטים" מראש — כי הוא לא ראה את הסרט ואף-על-פי-כן הוא קם לדרוש את אישורו בשם חופש הדעה. כן, טענת חרותה של אמנות וחופש המרידה במוסכמות היא כתמיד טענה טבעית וצודקת. חסרונה היחיד הוא רק בכך שרכים אצים לנפנף בה גם בשעה שאין היא כלל מן הענין.

ב.

טענה זו אינה מן הענין הפעם מסיבה פשוטה: אלה הסבורים כי ההת נגדות ל"חולות לוחטים" באה מתוך שרט זה מורד כביכול במוסכמות ומקובלות ומחוק שהוא מפגין יחס חדש, לא שגור, לגבי ערכים ודמויות, אינם יודעים מה הם סחים. אין לך דבר מגותך יותר מן ההנחה כי אותה תיפלות של מרקחת-מתח משעממת הנקראת "חולות לוחטים" יש בה מרידה במוסכמות כלשהן וערעור על תפיסות מקובלות וכי משום כך נתעוררו מת נגדיה לדרוש את איסורה. "חולות לר הטים" אין בו אפילו התימרות וכוונה למרוד במשהו ולערער על משהו. כל עיקרו וכוונתו של סרט זה לא היו אלא לרקוח סיפור-מעשה של הרפתקה ובלשות ותככים ואהבים ויריות ואכ" וטיקה נרושה ובעצם קשה לשער משהו באנאלי יותר ומוסכם יותר ושי גור יותר ממנו הן מצד כללותו של התסריט והן מצד פרטי הראווה והי המצאות המעטרות אותו והשיחות הנשמעות בו. אילו היתה יצירה זו נוטלת לעצמה כנקודת מוצא וכחוס שני סיפור מעשה דמינו כגון מסע ימי של היפוש אחרי ספינות פיראטים גדושות זהב, או כדי-מטבעות חבויים מימי הממלוקים, אפשר היה בהחלט להסיה את הדעת מכל זה ואולי אף ליהנות מכך שבתוך נהר הזיבוריה הקולנועית העולמית צפה סוף סוף גם פסולת לא-מזיקה המדברת עברית, שום בר דעת לא היה קם במקרה זה לדרוש את איסורו של הסרט מפני "רמתו האמנותית הירודה" שכן הצנ" זורה באמת, אינה שופט אמנותי".

מה שצריך לקומם כל דעת קהל בריאה וחפשית היא העובדה שיצרניו של הסרט לא הסתפקו בסיפור מעשה סתמי של אהבים ובלשות ורמזי עירום וכיוצא באלה. מה שצריך לקומם אר תנו נגד הסרט הזה היא העובדה שיצרניו נטלו כמסגרת וכתבלין לחר צדתם — כדי לשוות לה כזה משיכה ולגרות את בלגטות התיאכון — פרשה מוגדרת ומפורשת וידועה של קרבן דם ומות של אנשים צעירים בעלי זהות ברורה שאין לטעות בה ולהחליפה באחרת. ופרשה זו היא שני עשחה כאן אמצעי של תוספת מתח לתיפלות המוסרטת.

ג.

כן, אותה סמיכות מפורשת ומוד גשה בין הקרבנות הצעירים, הידי עים בשם ובהואר, ובין פקעת צלוי לויז זו של בלשות ואהבים ואיולת, אותה סמיכות מפורשת ומכוננת, היא עצמה דיה לגרום לאיסורו של סרט כזה מן הבחינה הפלילית הפשוטה של מעשה זיוף לגבי אורה חייהם ונסיבות קרבנם ומותם של אנשים בעלי זהות מוגדרת, ההודעה המופיי עה על חבד, בראש הסרט ותאומרה בערך כך — שאין קשר בין המסופר בו ובין מעשים שהיה אינה אלא הס" וואה שקופה ורק על סמך מידת כוב שבה יכולה כל דשות משפטית. לאסור את הסרט לפי תביעה אזרחית, אילו חובא הענין לפנייה.

שעה שיצרניו של סרט זה מראים צעיר יהודי פצוע וגווע המוטל בס" ביבות פסרה — ולכל ברור כי אין הוא אלא בן-דמותו כביכול של אחד מאותו קומץ זעיר ומוגדר של ההולי כים אל סלע אדום — ושעה שאותו צעיר מבקש ברגעיו האחרונים כי הצי עירה שהוא אוהב אותה תרקוד לפי ניו — שכן היא רקדנית במועדון ליי לה — ורגעי גויעתו הם גם הזדמ נות לצילומי מהול נוספים בסרט וד" בריו האחרונים של הגופל לפני מותו הם, "פאריס" ו"סאן ז'ארמאן", — אותה שעה בא בהשבון לא עיקרון חופש היצירה אלא עיקרון חופש ההת גוננות מפני הניצול המחפיר של קרבן עולה אשר הקריבו אנשים צעירים, מטובי אהביה ואנשי-סודה של הארץ הזאת, על מזבה רחוק ובודד. שעו